

JOHANNES

11:1-44

Jezus wekt Lazarus op uit de dood en openbaart Zich als de Opstanding en het Leven.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/11-1-44

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Maria, Martha en Lazarus leren kennen	3 min	4
2	Wie is de discipel die Jezus liefhad?	4 min	5
3	Lazarus als geliefde vriend van Jezus	2 min	7
4	Ziekte tot heerlijkheid van God	3 min	8
5	Liefde achter een onverhoord gebed	3 min	10
6	Terugkeer naar het gevaar in Judea	4 min	11
7	Werken zolang het dag is	2 min	13
8	De dood voorgesteld als slaap	3 min	14
9	Slaap als beeld van de opstanding	3 min	16
10	Lazarus' dood moet het geloof versterken	2 min	18
11	Waarom Lazarus vier dagen dood was	2 min	19
12	Thomas is bereid met Jezus te sterven	2 min	20
13	Martha ontmoet de Opstanding en het Leven	2 min	21
14	Eeuwig leven buiten het lichaam	3 min	22

15	Maria ontmoet Jezus in haar verdriet	2 min	24
16	Waarom Jezus hilde bij het graf	4 min	25
17	De steen weg en Lazarus naar buiten	2 min	27
18	Lazarus' opwekking en Jezus' opstanding	2 min	29
19	Grafdoeken als beeld van oude gebondenheid	4 min	30
	Om verder te lezen		32

1

Maria, Martha en Lazarus leren kennen

Laten we eens kijken naar Johannes, hoofdstuk 11. In dit hoofdstuk maken we in het Evangelie van Johannes voor het eerst kennis met Maria en Martha, hoewel we hen ook uit andere evangeliën kennen. Vooral in Lukas, hoofdstuk 10, staat een kort verhaal over hen, waarin Maria en Martha enigszins tegenover elkaar worden gesteld. Het beeld dat in dit verhaal van Maria en Martha wordt geschetst, komt overeen met het beeld dat we in de synoptische evangeliën aantreffen. Dat maakt het geloofwaardiger dat dit geen verzonnen figuren zijn, maar echte mensen.

We lezen over hen in het allereerste vers van hoofdstuk 11:

En er was iemand ziek, Lazarus van Bethanië, uit het dorp van Maria en haar zuster Martha. Maria nu was het die de Heere gezalfd heeft met mirre en Zijn voeten afgedroogd heeft met haar haren; haar broer Lazarus was ziek.

JOHANNES 11:1-2

Dat is een interessante toevoeging hier. De schrijvers van de evangeliën veronderstellen vaak dat hun lezers al op de hoogte zijn van gebeurtenissen die pas later plaatsvinden dan wat zij tot dan toe hebben beschreven. Deze zalving van Jezus' voeten met olie en het afdrogen ervan met haar haar wordt in het volgende hoofdstuk beschreven, hoofdstuk 12. Maar hij spreekt hier alsof we dat verhaal al kennen. Misschien kenden de eerste lezers het inderdaad, want Jezus zei, zoals we weten, bij die gelegenheid:

Voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit Evangelie gepredikt zal worden in heel de wereld, zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden over wat zij gedaan heeft.

MATTHEÛS 26:13

Het is dus mogelijk dat het feit dat Maria dit deed, buitengewoon bekend was onder mensen die het Evangelie hadden gehoord. Hoewel Johannes het verhaal nog niet uitvoerig heeft verteld, gaat hij ervan uit dat zijn lezers over haar hebben gehoord.

Natuurlijk wordt bij iedere vermelding van Judas Iskariot in de evangeliën, zelfs bij de vroegste vermeldingen, al gezegd dat hij degene is die Jezus verraden heeft, hoewel dat pas veel later gebeurde. De evangeliëschrijvers gaan er dus van uit dat hun lezers al een deel kennen van het verhaal dat nog niet is beschreven, en ook enkele personen die daarin een rol spelen. Hij zegt:

Dit is die Maria, degene over wie we het hier hebben, Maria van Bethanië. Er zijn veel Maria's in de Bijbel en veel Maria's in het Nieuwe Testament. Daarom maakt hij duidelijk dat dit die Maria is die dat gedaan heeft, die Zijn voeten met parfum heeft gezalfd. Daar zullen we later in hoofdstuk 12 over spreken.

Maar haar broer Lazarus was ziek. Daarom stuurden de zussen een boodschap naar Jezus:

Zijn zusters dan stuurden Hem de boodschap : Heere, zie, hij die U liefhebt, is ziek.

JOHANNES 11:3

2

Wie is de discipel die Jezus liefhad?

Zij duiden Lazarus aan als degene die Jezus liefhad. Later komt een interessant kenmerk van het Evangelie van Johannes naar voren. Van de schrijver, of in ieder geval van degene op wiens getuigenis het hele verhaal van het boek berust, wordt gezegd dat hij de discipel is die Jezus liefhad. Er is gespeculeerd over de vraag wie deze discipel die Jezus liefhad was, hoewel de vroege kerk er unaniem van overtuigd was dat dit naar Johannes verwees. Wanneer je je erin verdiept en kijkt naar al het bewijsmateriaal dat in de ene of de andere richting zou wijzen, lijkt het er inderdaad op dat Johannes degene is die de discipel wordt genoemd die Jezus liefhad.

Maar vóór hoofdstuk 11 lezen we de uitdrukking ‘de discipel die Jezus liefhad’ niet, en de eerste discipel van wie gezegd wordt dat Jezus hem liefhad, was Lazarus. De zussen noemen hem degene die U liefhebt. Daarom zijn er sommigen — ik heb dit pas de laatste jaren gehoord — die speculeren dat de discipel die Jezus liefhad Lazarus was, en niet Johannes. Volgens hen wordt ons hier rechtstreeks verteld dat Lazarus de discipel is die Jezus liefhad, en alle andere verwijzingen in het Evangelie naar de discipel die Jezus liefhad komen pas na deze verwijzing.

De uiteindelijke consequentie daarvan is dat Lazarus de schrijver van dit Evangelie zou zijn, want in hoofdstuk 21 wordt ons verteld:

Dit is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen beschreven heeft; en wij weten dat zijn getuigenis waar is.

JOHANNES 21:24

Dat is wat er in hoofdstuk 21, vers 24 staat. Op het eerste gezicht klinkt dat als een intrigerende theorie. Toch denk ik niet dat ze standhoudt, want de discipel die Jezus liefhad bevond zich, zoals we in latere hoofdstukken zullen zien, daadwerkelijk in de bovenzaal bij het laatste avondmaal. De andere evangeliën vertellen ons dat dit een besloten maaltijd was waaraan alleen Jezus en Zijn twaalf discipelen deelnamen. Dat betekent dat de discipel die Jezus liefhad een van de twaalf zou moeten zijn, en Lazarus was dat niet.

Natuurlijk zouden sommigen zeggen: ‘Misschien was Lazarus er daarnaast ook bij en vermelden de andere evangeliën dat gewoon niet.’ Maar als er een discipel was die zo nauw verweven was met het leven van Jezus en met de andere discipelen, en de andere evangeliën hem helemaal nooit zouden hebben genoemd, zou dat inderdaad heel eigenaardig zijn. De discipel die Jezus liefhad, die later in het Evangelie van Johannes wordt genoemd, is niet alleen bij Hem in de bovenzaal. Hij is ook een van de eersten die na de opstanding bij het graf aankomt. Hij staat bij het kruis. Hij is degene die het bloed en het water uit Jezus’ zij ziet stromen en daarvan getuigt. Hij is degene naar wie Petrus over zijn schouder kijkt en over wie hij zegt:

Wat gaat deze man doen?

Jezus zei:

Jezus zei tegen hem: Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het u aan? Volgt u Mij!

JOHANNES 21:22

Met andere woorden, deze man, de discipel die Jezus liefhad, is nadrukkelijk aanwezig in het gezelschap van de apostelen. Hij is nadrukkelijk aanwezig bij de belangrijke gebeurtenissen die te maken hebben met Jezus' leven, dood en opstanding. Maar dat iemand zo dicht bij Jezus en de apostelen stond, terwijl de andere drie evangeliën hun volledige verslagen konden schrijven zonder hem ooit te noemen, lijkt niet waarschijnlijk. De schrijver van dit Evangelie lijkt de aanduiding 'de discipel die Jezus liefhad' te gebruiken in plaats van zichzelf bij naam te noemen. Eén reden waarom we zouden zeggen dat Johannes waarschijnlijk de discipel is die Jezus liefhad, naast het feit dat dit de overlevering van de vroege kerk was, is dat Johannes een van de zeer weinige apostelen is die nergens anders in het boek bij naam wordt genoemd. We krijgen de namen van Petrus, Andreas, Filippus, Nathanaël en Thomas. Minstens zeven of acht van de twaalf worden in het Evangelie bij naam genoemd. Maar Johannes behoort tot die paar die niet worden genoemd. Het lijkt erop dat „de discipel die Jezus liefhad” de manier was waarop de auteur over zichzelf sprak, in plaats van zichzelf bij naam te noemen.

Toch wordt Lazarus wel bij naam genoemd. Hij zou dus niet de discipel zijn die Jezus liefhad, als die aanduiding bewust wordt gebruikt ter vervanging van het noemen van de eigen naam. Lazarus is hier bij naam bekend. Hoewel zijn zus dus zei:

3

Lazarus als geliefde vriend van Jezus

Degene van wie U houdt, is ziek, betekent dat niet dat hij degene is naar wie het Evangelie verwijst als de discipel die Jezus liefhad. We zullen kort daarna immers lezen dat Jezus Lazarus, Maria en Martha liefhad, en ongetwijfeld ook een groot aantal andere mensen. Jezus had eigenlijk iedereen lief. Dat staat in vers 5:

Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief.

JOHANNES 11:5

Toen de zussen Lazarus aanduiden als degene die Hij liefhad, was Lazarus ongetwijfeld een goede vriend van Jezus. Hij was iemand die een hartelijke en liefdevolle omgang met Jezus had en aan wie Jezus liefde en vriendschap had getoond. Maar de reden om hem op deze manier te noemen, is dat ze Jezus ertoe willen bewegen iets te doen om hem te helpen. Dit is de man die Uw goede vriend is. Dit is de man die U liefhebt, weet U nog? Hij is ziek. Hij heeft U nodig.

Dit staat in contrast met mensen die Jezus niet kende en daarom niet op een bijzondere manier liefhad, maar die voortdurend werden genezen: vreemden. Wanneer vreemden ziek waren, genas Jezus hen heel vaak. In dit geval gaat het om iemand die Hij liefheeft. In dit geval gaat het om iemand die een goede vriend is. Dat is de reden waarom ze vermelden dat Lazarus degene is die Hij liefheeft. Volgens mij staat dat in contrast met mensen die Jezus genas, maar die Hij niet kende en ook niet op een bijzondere manier liefhad, omdat Hij hen niet persoonlijk kende. Ze doen dus een beroep op Hem: zoals U mensen zou genezen die U niet kent en met wie U niet bevriend bent, hopen we dat U bijzondere voorrang zult geven aan deze man, die Uw vriend is, die ziek is en U op dit moment nodig heeft.

4

Ziekte tot heerlijkheid van God

Toen Jezus dat hoorde, zei Hij:

En toen Jezus dat hoorde, zei Hij: Deze ziekte is niet tot de dood, maar is er met het oog op de heerlijkheid van God, opdat de Zoon van God erdoor verheerlijkt wordt.

JOHANNES 11:4

Blijkbaar is dat de boodschap die Hij terugstuurde. De zussen stuurden Jezus de boodschap over de ziekte van Lazarus, en blijkbaar stuurde Jezus deze boodschap terug:

Deze ziekte leidt niet tot de dood. Ze is tot eer van God.

Dat lijkt niet waar te zijn, want een paar dagen later stierf Lazarus. Jezus wist op dit moment vrijwel zeker dat dit zou gebeuren. Hij leek te weten wat de afloop zou zijn. Hij zei dat dit tot heerlijkheid van God zou uitlopen. In dit geval zou God niet door een genezing verheerlijkt worden. Als Jezus van mening was geweest dat een genezing in dit geval God het meest zou verheerlijken, zou Hij niet hebben gehandeld zoals Hij deed. Hij wachtte namelijk nog twee dagen voordat Hij er iets aan deed. Hij leek te weten wat er zou gebeuren. Zoals er in Johannes hoofdstuk 6 staat: toen Hij Filippus vroeg hoe ze deze grote menigte te eten zouden geven, zegt Johannes:

Maar Jezus wist Zelf al wat Hij zou doen.

JOHANNES 6:6

Ik denk dus dat Johannes hier had kunnen toevoegen:

Maar dit zei Hij om hem op de proef te stellen, want Hij wist Zelf wat Hij zou gaan doen.

JOHANNES 6:6

Maar waarom zei Hij:

Deze ziekte leidt niet tot de dood. Lazarus stierf beslist, maar dat was niet de uiteindelijke afloop. Het uiteindelijke gevolg van deze ziekte, het laatste hoofdstuk van dit verhaal, zal niet zijn dat deze man dood is, maar dat hij leeft, waarbij God door zijn opstanding verheerlijkt wordt. Hij zei niet dat de man niet zou sterven. Hij zei dat deze ziekte niet in de dood zou eindigen. De afloop zou voorbij de dood reiken.

Dit zal dus een ander soort wonder zijn, want Jezus is van tevoren op de hoogte gebracht. Hij heeft tijd. Hij kan de man genezen, maar Hij zal het niet doen. Hij heeft iets anders in gedachten. Omdat dat zo is, kunnen we beslist zeggen dat degenen die ons vertellen dat Jezus iedereen genas die ziek was en door Hem genezen wilde worden, zich vergissen. Hier hebben we een heel goed voorbeeld van een man die ziek was. Men kwam bij Jezus met het verzoek om te komen en iets voor hem te doen. Hij had het kunnen doen, maar in dit geval was het niet Gods wil dat Lazarus beter werd. Het was Gods wil dat hij stierf.

Natuurlijk zou er na zijn dood nog een ander wonder plaatsvinden, maar dit maakt heel duidelijk dat er een hoger doel kan zijn wanneer iemand ziek is en zelfs wanneer die persoon niet genezen wordt. Het is misschien niet altijd Zijn wil om te genezen. Het is Zijn wil dat Hij verheerlijkt wordt. De ziekte dient tot heerlijkheid van God, of ze nu eindigt met een genezing door Jezus, of met de dood van de man en zijn opwekking uit de dood.

Trouwens, ook wij zullen uit de dood worden opgewekt. Daarom kan het in sommige gevallen Gods wil zijn dat onze ziekte in de dood eindigt. Maar God zal verheerlijkt worden wanneer wij in heerlijkheid worden opgewekt, wanneer wij uit de dood worden opgewekt. Lazarus hoefde na zijn dood alleen minder lang te wachten dan wij zullen moeten wachten.

5

Liefde achter een onverhoord gebed

Jezus had Martha, haar zus en Lazarus lief. Toen Hij dus hoorde dat Lazarus ziek was, bleef Hij nog twee dagen op de plaats waar Hij was, waardoor Lazarus de tijd kreeg om te sterven.

Nu is het vreemd dat er zoiets staat. Jezus had deze mensen lief; daarom wees Hij hun verzoek af. Hij had Lazarus lief; daarom ging Hij niet naar hem toe om hem te genezen. Dat is in wezen wat er staat. Het was omdat Hij hen liefhad. Soms moet ons verteld worden dat Jezus iemand liefhad, omdat Zijn daden daar niet op lijken. Als Johannes alleen maar had gezegd: 'Jezus hoorde het verzoek, stuurde de boodschap terug en wachtte vervolgens tot Lazarus stierf,' dan zou je misschien denken: 'Hij moet Lazarus minder liefgehad hebben dan Maria en Martha dachten. Hij gaf niet genoeg om hem om naar hem toe te gaan en hem te helpen.' Maar daarom zegt Johannes dat het weliswaar waar is dat Hij niet naar hem toe ging om hem te helpen, maar dat dit niet kwam doordat Hij niet genoeg om hem gaf. Hij had hem werkelijk lief.

Iets soortgelijks zien we in Markus 10. De rijke jonge overste is dan naar Christus toe gekomen, en Jezus geeft hem wat veel mensen als harde woorden zouden beschouwen. Hij moest alles wat hij had verkopen, het aan de armen geven en Jezus komen volgen. Maar voordat Jezus dat zegt, staat er in Markus 10:21:

En Jezus keek hem aan en had hem lief, en Hij zei tegen hem: Eén ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat u hebt en geef het aan de armen en u zult een schat hebben in de hemel; en kom dan, neem het kruis op en volg Mij.

MARKUS 10:21

De instructies die Jezus gaf, waren moeilijk — te moeilijk voor deze man. Hij wilde het niet doen. Voor de meeste mensen zouden ze moeilijk zijn. Wanneer Jezus zulke harde woorden spreekt, zou je kunnen denken: ‘Waarom moet Hij zo hard voor mij zijn? Waarom kan Hij het niet gemakkelijker maken? Ik dacht dat Hij aardig was. Ik dacht dat Hij mensen liefhad. Waarom moet Hij hun leven ellendig maken? Waarom moet Hij zulke eisen aan mensen stellen?’ Markus zegt, zodat we het maar weten, dat Jezus hem aankeek, hem liefhad en dit tegen hem zei. Het was omdat Hij hem liefhad dat Hij deze instructies gaf, die voor de man zo onwelkom zouden zijn.

Zo was het ook omdat Jezus Maria, Martha en Lazarus liefhad dat Hij niet deed wat zij vroegen. God verhoort onze gebeden misschien niet altijd, maar dat komt niet doordat het Hem aan liefde ontbreekt. Het komt doordat onze gebeden soms geen rekening houden met het volledige beeld van wat volgens God Hem het meest zal verheerlijken en de belangen van degenen die Hij liefheeft het beste zal dienen. Daarom moet Hij onze verzoeken afwijzen, omdat Hij iets beters voor ogen heeft. Hij bleef nog twee dagen op de plaats waar Hij was, in plaats van naar Bethanië te gaan.

6

Terugkeer naar het gevaar in Judea

Waar was Jezus? Hij was aan de overkant van de Jordaan. Aan het einde van hoofdstuk 10 lazen we dat Hij de Jordaan was overgestoken, omdat de woede van de Joden steeds gevaarlijker werd. Ze hadden nu twee keer, zo niet drie keer, stenen opgenomen met de bedoeling Hem te stenigen, en Hij was maar ternauwernood aan de dood ontsnapt. De situatie in Judea was te gevaarlijk geworden om in het gebied te blijven waar de Farizeeën, Zijn vijanden, grote invloed hadden. Daarom was Hij de rivier overgestoken naar Perea, de streek die wij Transjordanië noemen. Dat was geen plaats waar de Farizeeën evenveel invloed hadden.

Blijkbaar bracht Hij daar enkele weken door. Hij was namelijk eind december in Jeruzalem geweest voor het Inwijdingsfeest, en in het voorjaar zou Hij terug zijn in Judea om te sterven. Hij bracht dus enkele weken aan de overkant van de Jordaan door, en daar bevond Hij Zich. Maria en Martha wisten waar Hij was. Zij waren in Bethanië.

Bethanië lag vlak bij Jeruzalem. Bethanië lag ongeveer tweeënhalve kilometer van Jeruzalem. Direct ten oosten van de stadspoorten lag de Olijfberg, en vanuit Jeruzalem gezien lag Bethanië net op de hellingen aan de andere kant van de Olijfberg. Er liep een weg van Jeruzalem naar Jericho. Bethanië lag aan die weg, op iets minder dan drie kilometer van Jeruzalem. Daar waren Maria, Martha en Lazarus.

Als Jezus daarheen ging, zou Hij Zichzelf in gevaar brengen. Je had kunnen aannemen dat Hij niet op hun verzoek inging en twee dagen wachtte, omdat Hij niet naar een plaats wilde gaan waar Hij gevaar zou lopen. Als Hij naar Bethanië ging, zou Hij als het ware weer regelrecht het hol van de leeuw binnengaan.

Je had Zijn handelen zo kunnen uitleggen, en misschien hebben Maria en Martha het ook zo uitgelegd: Jezus hoort dat Zijn vriend in moeilijkheden verkeert, maar Jezus zou Zelf in moeilijkheden komen als Hij hem ging helpen. Er moest dus een keuze worden gemaakt. Wil Jezus Zichzelf in gevaar brengen om Zijn zieke vriend te helpen, of blijft Hij op een veilige plaats?

Denk aan wat Jezus in het vorige hoofdstuk had gezegd over de herder en de huurling. Hij zei dat de Goede Herder Zijn leven geeft voor de schapen. De huurling ziet het gevaar en vlucht, omdat hij niets om de schapen geeft. Toen de vrouwen zagen dat Jezus niet kwam en hun broer stierf, kan het hun hebben toegeschenen dat Jezus als de huurling was geweest. Er was gevaar in Judea, dus Hij ging daar eenvoudigweg niet heen, zelfs niet als Hij daar een vriend had die Hem nodig had.

Maar dat was niet de juiste uitleg. Jezus was natuurlijk de Goede Herder, Die Zijn leven voor de schapen zou afleggen. Hij zou de genezing van Lazarus niet vermijden om Zelf lichamelijk veilig te blijven en geen letsel op te lopen. Hij ging er zelfs naartoe, stelde Zichzelf bloot aan gevaar en stierf. Maar het moest op het juiste moment gebeuren. Het juiste moment hield in dat het eerst erger moest worden voordat het beter kon worden. Lazarus was kennelijk ziek, doodziek. Jezus zou komen helpen, maar eerst moest het erger worden. Ze moesten alle hoop verliezen. Als Jezus eenvoudigweg nog

een genezing had verricht, zou dat iets geweldigs zijn geweest voor Lazarus en zijn zussen. Maar voor de meesten van ons zou het gewoon weer een genezing zijn geweest: nog een cijfer, nog een statistiek. In plaats daarvan zou Hij iets opmerkelijkers doen, wat meer geloof zou opwekken, zoals we zo meteen zullen zien in wat Hij tegen Zijn discipelen zegt.

7

Werken zolang het dag is

Vers 7 zegt na die twee dagen:

Daarna zei Hij tegen de discipelen: Laten wij weer naar Judea gaan. De discipelen zeiden tegen Hem: Rabbi, de Joden hebben U onlangs nog geprobeerd te stenigen, en gaat U daar weer heen? Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Als iemand overdag loopt, stoot hij zich niet, omdat hij het licht van deze wereld ziet, maar als iemand 's nachts loopt, stoot hij zich, omdat het licht niet bij hem is.

JOHANNES 11:7-10

Wat heeft dat er nu mee te maken? Jezus deed een soortgelijke uitspraak voordat Hij de blindgeboren man genas. In hoofdstuk 9, vers 4, zei Hij:

Ik moet de werken doen van Hem Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; er komt een nacht waarin niemand kan werken.

JOHANNES 9:4

Toen we daarover spraken, zei ik dat de dag blijkbaar de tijd waarin er gelegenheid is aanduidt. De tijd van gelegenheid is de tijd waarin je leeft. Voor ieder mens komt de nacht waarin hij niets meer kan doen. Zijn dag is voorbij. Hij sterft. Zijn mogelijkheden om iets te doen zijn voorbij. Zolang iemand leeft, moet hij daarom de gelegenheden aangrijpen die het daglicht biedt, want de nacht zal komen en een einde maken aan zijn gelegenheden. In het geval van Jezus was die nacht Zijn eigen dood.

Nu zegt Hij:

Zitten er niet twaalf uur in een dag?

Wat Hij blijkbaar zegt, is dat je dag zo lang zal duren als hij moet duren. God geeft iedere dag twaalf uur, en Hij geeft ieder mens zoveel levensuren of levensdagen als Hij wil. Zolang er nog een uur daglicht is, is dat een uur waarin gewerkt moet worden. Zolang er leven in je is, is dat een tijd waarin je productief moet blijven in het doen van de wil van God. Hij zegt dus in feite: Mijn leven loopt misschien gevaar, maar Ik ga niet vervroegd met pensioen. Ik leef nog. De zon schijnt nog. Er is nog steeds gelegenheid om te werken.

8

De dood voorgesteld als slaap

Dit sprak Hij, en daarna zei Hij tegen hen: Lazarus, onze vriend, slaapt, maar Ik ga naar hem toe om hem uit de slaap op te wekken.

JOHANNES 11:11

Slaap als beeldspraak voor de dood komt vrij vaak voor in de Schrift. Daniël hoofdstuk 12 zegt:

En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen.

DANIËL 12:2

Als dit naar de opstanding verwijst, zoals veel mensen geloven, dan verwijst slapen in het stof naar sterven en begraven worden. Maar het idee dat de dood slaap is, is voor het grootste deel een nieuwtestamentisch idee.

De leer van de zielslaap is onder velen populair. Dat is het idee dat je, wanneer je sterft, buiten bewustzijn bent en niets weet tot het einde van de wereld, wanneer Jezus de doden opwekt, en dat je dan wakker wordt. Voor je eigen bewuste waarneming heb

je niet ervaren dat er tijd verstreken is. Wanneer je sterft, heb je geen enkele vorm van bewustzijn meer. Aan het einde van de wereld kom je dan weer bij bewustzijn. Er kunnen honderden jaren verstreken zijn tussen de dag van je dood en de dag van de opstanding, maar voor jou zou dat geen verschil maken. Je zou het verschil niet merken.

Het is zoals wanneer je gaat slapen en weer wakker wordt, en je op de een of andere manier zo diep hebt geslapen dat je je helemaal niet herinnert dat er tijd verstreken is. Soms dommel je misschien enkele ogenblikken weg en word je weer wakker. Je ontkent dan zelfs dat je sliep, omdat je je de tijd waarin je lag te snurken niet herinnert. Alle anderen weten dat je sliep, maar jij ontkent het omdat je niet denkt dat je sliep.

Sommige mensen denken dat de dood zo zal zijn. Je valt in slaap, je weet niets en je wordt wakker, en alles is in orde. Je bent in een nieuw lichaam. Je bent verheerlijkt. Dat is de leer van de zielenslaap. Die leer ontleent veel van haar steun aan gedeelten zoals dit en andere gedeelten waarin Jezus en de apostelen over dode mensen spraken alsof ze sliepen.

Jezus sprak eerder ook zo, toen Hij het huis van Jaïrus binnenging. De dochter van Jaïrus was gestorven en daar waren mensen die rouw bedreven. Jezus zei:

En toen Hij naar binnen gegaan was, zei Hij tegen hen: Waarom maakt u misbaar en huilt u? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

MARKUS 5:39

Ze lachten Hem uit en bespotten Hem, omdat ze wisten dat ze dood was. Slaap en dood hebben iets met elkaar gemeen, vandaar de beeldspraak.

Paulus gebruikt die term ook. Hij zegt:

Want als wij geloven dat Jezus gestorven en opgestaan is, zal ook God op dezelfde wijze hen die in Jezus ontslapen zijn, terug brengen met Hem.

1 THESSALONICENZEN 4:14

Hij zegt ook:

Zie, ik vertel u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden,

1 KORINTHE 15:51

Hij bedoelt dat wij niet allemaal zullen sterven. Het komt vrij vaak voor in het Nieuwe Testament.

9

Slaap als beeld van de opstanding

Wat is het verband tussen slaap en dood? Zoals ik al zei, geloven degenen die in de zielelaap geloven dat dit betekent dat je, wanneer je dood bent, je nergens van bewust bent. Je hebt geen bewustzijn, net als wanneer je slaapt. Maar wacht eens even. Is dat werkelijk hoe het is wanneer je slaapt? Is je geest dan niet actief?

Soms slaap je zo diep dat je wakker wordt en niet weet dat je geslapen hebt. Maar veel vaker zouden de meeste mensen zeggen dat er, wanneer ze slapen, wel degelijk mentale activiteit is. We dromen. We zijn ons niet volkomen van alles onbewust. Als de wekker afgaat, horen we hem tenslotte en herkennen we dat dit betekent dat we wakker moeten worden. We zijn niet bewusteloos. We zijn gewoon ergens anders. Wanneer je in een droom bent, bevind je je in een andere werkelijkheid. In je droom lig je niet in je bed. Je bent actief iets aan het doen, je hebt contact met andere mensen en je ziet dingen. In je bewustzijn bevind je je in een andere wereld, maar je bent niet bewusteloos. Als Jezus of Paulus dus het idee had willen overbrengen dat mensen bewusteloos zijn wanneer ze dood zijn, zou slaap niet werkelijk de juiste beeldspraak zijn. Die zou dat idee namelijk niet overbrengen.

Maar wat brengt die beeldspraak dan wel over? Eén ding dat we over slaap weten, is dat mensen die slapen meestal wakker worden. Er wordt verwacht dat ze wakker worden. Het is waar dat sommige mensen in hun slaap sterven en niet wakker worden, maar er wordt zeker verwacht dat ze wakker zullen worden. Met andere woorden, slaap is tijdelijk. Dit heeft niets te maken met de mentale toestand van de

slapende persoon. Het heeft te maken met het feit dat het niet het einde is wanneer iemand gaat slapen. Diegene wordt weer wakker. Dat is, in het algemeen gesproken, wat kenmerkend is voor slaap.

De dood slaap noemen, zou suggereren dat iemand die dood is voorgoed weg lijkt te zijn, maar dat het in werkelijkheid evenmin een blijvende toestand is als slaap. Er is een opstanding. Degenen die gestorven zijn, zullen weer opstaan, net zoals degenen die slapen weer wakker zullen worden. Zonder dat dit iets zegt over wat ze in de tussentijd denken, heeft het meer te maken met het feit dat dit niet werkelijk het einde is.

Toen Jezus over het meisje zei: ‘Ze is niet dood; ze slaapt’, wat deed Hij toen? Hij wekte haar op uit de dood. Hij zei:

Dit sprak Hij, en daarna zei Hij tegen hen: Lazarus, onze vriend, slaapt, maar Ik ga naar hem toe om hem uit de slaap op te wekken.

JOHANNES 11:11

Daarmee bedoelde Hij dat Hij hem uit de dood zou opwekken. Paulus zegt dat we niet allemaal zullen sterven, maar dat we veranderd zullen worden. Over de opstanding zegt hij:

Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden die in Christus zijn, zullen eerst opstaan.

1 THESSALONICENZEN 4:16

Slaap lijkt op de dood in die zin dat dode mensen op een dag zullen opstaan. Dat is kennelijk de betekenis van de beeldspraak.

10

Lazarus' dood moet het geloof versterken

Jezus gebruikt die hier. Het is niet de eerste keer. Hij gebruikte die in het geval van de dochter van Jaïrus. Maar de discipelen zijn nog niet gewend aan het idee dat Jezus op deze manier over de dood spreekt. Kennelijk had Hij dit nog niet vaak gedaan. De discipelen zeiden:

Zijn discipelen dan zeiden: Heere, als hij slaapt, zal hij gezond worden.

JOHANNES 11:12

Soms is dat werkelijk een goed teken. Wat zieke mensen het hardst nodig hebben, is dat ze kunnen slapen. Slaap is wat hun herstel het meest zal bevorderen.

Jezus zei:

Lazarus slaapt. Ik ga hem wakker maken.

In wezen zeggen zij: 'Als hij slaapt, is het dan niet beter om hem te laten slapen? We zijn daar tenslotte toch twee dagreizen vandaan. Kan iemand anders hem niet wakker maken? Je gaat twee dagen reizen om iemand uit zijn dutje wakker te maken, terwijl het best kan zijn dat slaap goed voor hem is. Waarom zou je hem wakker maken?' Dat is wat ze zeggen.

Jezus sprak echter over zijn dood, maar zij dachten dat Hij sprak over rust nemen in de slaap. Toen zei Jezus ronduit tegen hen:

Toen zei Jezus dan openlijk tegen hen: Lazarus is gestorven. En Ik ben blij voor u dat Ik daar niet was, opdat u gelooft; maar laten wij naar hem toe gaan.

JOHANNES 11:14-15

Hij zei niet:

Ik ga hem uit de dood opwekken, hoewel Hij al had gezegd:

Dit sprak Hij, en daarna zei Hij tegen hen: Lazarus, onze vriend, slaapt, maar Ik ga naar hem toe om hem uit de slaap op te wekken.

JOHANNES 11:11

dus dat hadden ze evengoed kunnen afleiden. Maar Hij zegt: 'Hij is dood. Dat is de toestand waarin hij zich nu bevindt. Dat is eigenlijk goed. Ik ben blij. Ik ben blij dat Ik er niet was om hem te genezen. Dat was opzettelijk van Mijn kant, want dit zal beter zijn voor jullie geloof.' Nog een genezing zien zou op de discipelen niet de indruk maken die het zien van een man die uit de dood werd opgewekt wel zou maken, vooral deze man, die al vier dagen dood was.

11

Waarom Lazarus vier dagen dood was

Dit is een uniek geval waarin Jezus een dode opwekt. Hij heeft ook andere mensen uit de dood opgewekt, maar niet in dit soort omstandigheden. In het geval van de dochter van Jairo was ze nog maar net gestorven. De man was naar Jezus toe gekomen toen ze nog leefde, en Jezus ging rechtstreeks naar zijn huis, maar ze stierf voordat Hij daar aankwam. Dus wekte Hij haar op uit de dood.

De vrouw van wie de zoon in Naïn gestorven was, liet hem wegdragen om begraven te worden. Dat betekent dat het waarschijnlijk dezelfde dag was. Men balsemde mensen destijds niet. Men begroef hen gewoon zo snel mogelijk. Door de hitte zouden ze snel tot ontbinding overgaan. Ze stierven, men wikkelde hen in doeken en men begroef hen, net zoals het lichaam van Jezus in doeken werd gewikkeld zodra Hij van het kruis was afgenomen, en werd begraven. Dat was normaal.

Bij die andere twee gevallen waarvan we weten dat Jezus doden opwekte, ging het om mensen die pas gestorven waren, enkele uren of ogenblikken daarvoor, en die uit de dood werden opgewekt. Sommige rabbi's, niet allemaal, leerden dat de ziel van iemand na zijn dood nog ongeveer drie dagen rond het lichaam blijft hangen. Dit werd echt door sommige rabbi's geleerd. De ziel blijft ongeveer drie dagen rond het lichaam hangen, maar na de derde dag vertrekt ze en komt ze niet terug.

Daarom dachten ze dat er gedurende de eerste drie dagen nadat iemand gestorven was, een mogelijkheid bestond dat die persoon spontaan weer tot leven kwam. Misschien waren daar gevallen van bekend. Er zijn gevallen waarin mensen dood worden verklaard en naar het ziekenhuis worden gebracht, en weer tot leven komen zonder enig gebed, zonder iets wat op wonderen zou wijzen. Er bestaan verschijnselen die we niet begrijpen, waaronder blijkbaar een tijdelijke dood. Maar niet bij iemand die al vele dagen dood is.

Lazarus was vier dagen dood. Daarom moest Jezus zo lang wachten als Hij deed. Hij moest wachten totdat het moment voorbij was waarop iemand nog enige hoop kon hebben dat Lazarus uit de dood zou worden opgewekt. Ze wisten dat Jezus eerder doden had opgewekt, maar alleen in gevallen waarin die mensen pas gestorven waren. Maar Jezus wachtte op een geval waarin zelfs volgens de toenmalige opvattingen de beslissende grens was overschreden. En Hij zegt:

Hierdoor zal jullie geloof groeien. Ik ben blij dat Ik er niet was. We gaan naar hem toe. Hierdoor zullen jullie nog meer geloven.

12

Thomas is bereid met Jezus te sterven

Dan is er Thomas, die Didymus wordt genoemd. Thomas, Toma in het Aramees, betekent 'de tweeling'. Didymus betekent precies hetzelfde, alleen in het Grieks. Het is net als Kefas. Kefas was Aramees voor 'rots'. Petrus was Grieks voor 'rots'. In Griekse kringen zou Petrus de naam Petrus gebruiken. In Arameessprekende Joodse kringen zou hij de naam Kefas gebruiken. Deze man, wiens naam 'de tweeling' betekende, stond zowel onder zijn Aramese als onder zijn Griekse naam bekend, waarschijnlijk afhankelijk van de kringen waarin hij verkeerde. Didymus betekent 'de tweeling'. Thomas betekent 'de tweeling' in een andere taal. Hij moet een tweelingbroer zijn geweest.

Thomas, die Didymus werd genoemd, zei tegen zijn medediscipelen:

Laten wij ook gaan, zodat we met Hem kunnen sterven.

Dit is dezelfde Thomas die wij de ongelovige Thomas noemen, en toch zien we dat hij zo toegewijd is aan Christus dat hij, als het nodig is, bereid is met Jezus te sterven.

Zijn opmerking kan cynisch zijn geweest. Het is mogelijk dat hij bedoelt: ‘Als Jezus zo graag dood wil, nou, dan kunnen we net zo goed meegaan en met Hem sterven.’ Of misschien dacht hij heldhaftiger: ‘Jezus gaat doen wat Hij moet doen. Hij zal in gevaar zijn. Laten we met Hem meegaan en ons leven op het spel zetten, en zo nodig misschien met Hem sterven. Hij heeft ons nodig om naast Hem te staan.’

We weten niet precies op welke toon Thomas deze woorden uitsprak, maar we weten dat het gevaar heel reëel was. Ze hadden meer dan eens de stenen in de handen van de Farizeeën gezien. Ze wisten dat Jezus gedood kon worden als Hij daarheen terugging, en ze wisten dat zij ook gedood konden worden. Thomas zegt tegen de discipelen: ‘Laten we dan maar meegaan en dat doen. Als Jezus zegt dat we gaan, dan gaan we. Als we gaan sterven, dan gaan we sterven.’

13

Martha ontmoet de Opstanding en het Leven

Dus toen Jezus kwam, trof Hij Lazarus aan, die al vier dagen in het graf lag. Bethanië lag dicht bij Jeruzalem, ongeveer drie kilometer daarvandaan, en veel van de Joden hadden zich bij de vrouwen rond Martha en Maria gevoegd om hen te troosten vanwege hun broer.

Toen Martha hoorde dat Jezus eraan kwam — en hoe ze dit hoorde weten we niet, maar er moeten boodschappers zijn geweest die Jezus vooruitstuurde, of misschien konden bedienden van het huis Hem in de verte zien, of wat dan ook — vertelden ze Martha dat Jezus eraan kwam. Zij hoorde ervan voordat Maria het hoorde. Zodra ze hoorde dat Jezus eraan kwam, ging ze Hem tegemoet, maar Maria bleef in het huis zitten.

Toen zei Martha tegen Jezus:

Martha nu zei tegen Jezus: Heere, als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn, maar ook nu weet ik dat God U alles wat U van God vraagt, geven zal.

JOHANNES 11:21-22

Deze laatste uitspraak klinkt bijna alsof ze geloof uitspreekt dat het misschien toch nog niet te laat is, hoewel ze geen geloof toonde toen Jezus op het punt stond Lazarus op te wekken. Op dat moment maakte ze zich zorgen.

Jezus zei tegen haar: Uw broer zal weer opstaan.

JOHANNES 11:23

Martha zei tegen Hem:

Martha zei tegen Hem: Ik weet dat hij zal opstaan bij de opstanding op de laatste dag.

JOHANNES 11:24

Jezus zei tegen haar:

Jezus zei tegen haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al sterft hij. En ieder die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid.

JOHANNES 11:25-26

14

Eeuwig leven buiten het lichaam

Paulus zegt:

Maar wij hebben goede moed en wij hebben er meer behagen in om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen.

2 KORINTHE 5:8

Nou, als ik afwezig kan zijn van mijn lichaam, wie ben ik dan? Mijn lichaam is niet wie ik ben. Hoe zou ik afwezig kunnen zijn van mezelf? Ik ben iets, en mijn lichaam is iets anders. Ik woon in mijn lichaam. Ik ben aanwezig in mijn lichaam.

Paulus zei:

Wij hebben dus altijd goede moed en weten dat wij, zolang wij in het lichaam inwonen, uitwonend zijn van de Heere,

2 KORINTHE 5:6

Wij zijn iets anders dan ons lichaam. We wonen in het lichaam. We kunnen erin aanwezig zijn of ervan afwezig zijn.

Denk eraan dat Paulus in 2 Korinthe 12 zei: ‘Ik ken een mens — of het in het lichaam of buiten het lichaam gebeurde, weet ik niet.’ Hij zei dat alleen God dat weet. Maar deze man werd opgenomen tot in de derde hemel. Tot tweemaal toe zegt Paulus: ‘Of het in het lichaam of buiten het lichaam gebeurde.’ Hoe zou iemand buiten het lichaam kunnen zijn als hij niets anders dan zijn lichaam is?

Paulus geloofde kennelijk dat er een geest is. Er is een deel van de mens dat niet zijn lichaam is en dat zich in of buiten het lichaam kan bevinden.

Jezus geeft ons dus eeuwig leven. Hoewel ons lichaam sterft, sterven wij niet. We stappen als het ware uit het lichaam, zoals je vuile kleren uittrekt nadat je de hele dag in de tuin hebt gewerkt. De kleren gaan in de wasmand om later verzorgd te worden, maar jijzelf gaat verder. Je leven gaat verder.

Het lichaam is iets wat we bij de dood afleggen. Hoewel we sterven, zullen we weer leven. In zekere zin zullen we zelfs nooit sterven als we nu leven en in Christus geloven, want Hij is het Leven. Dat leven is eeuwig en wij hebben Hem.

Wie de Zoon heeft, heeft het leven. Wie de Zoon niet heeft, heeft het leven niet, vertelt Johannes ons elders.

Martha bevestigde dit, hoewel ze niet helemaal begreep waar Jezus op doelde. Ze zei:

Ja, Heere, ik geloof dat U de Christus bent, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou.

JOHANNES 11:27

Met andere woorden: ‘Ik begrijp niet precies wat U bedoelt met “Ik ben de Opstanding en het Leven” en met die enigszins geheimzinnige woorden. Maar ik weet dat U de Messias bent. Daarom bevestig ik mijn geloof in U, ook al ben ik teleurgesteld dat U niet hebt gedaan wat wij U vroegen.’

15

Maria ontmoet Jezus in haar verdriet

Toen ze dit gezegd had, ging ze weg en riep in het geheim haar zus Maria. Ze zei:

De Meester is er en Hij roept u.

JOHANNES 11:28

Ze deed dit in het geheim omdat ze dacht dat Maria Jezus graag persoonlijk zou spreken. Ze wilde niet openlijk bekendmaken dat Jezus er was, want dan zou de hele menigte naar Hem toe komen. Ze hoopte dus dat Maria min of meer alleen met Jezus zou kunnen spreken. Daarom vertelde ze het Maria zachtjes, maar het werkte niet.

Zodra Maria het hoorde, stond ze snel op en ging naar Hem toe. Jezus was het dorp nog niet binnengegaan, maar bevond Zich nog op de plaats waar Martha Hem had ontmoet. Toen de Joden die bij Maria in huis waren en haar troostten, zagen dat zij snel opstond en naar buiten ging, volgden ze haar. Ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te huilen.

Ze waren gekomen om haar te troosten en dachten: ‘Ze gaat weer naar het graf; dan gaan wij mee om haar ook daar te troosten.’ Zo volgden ze haar en troffen ze Jezus aan toen zij Hem vond.

Toen Maria bij Jezus kwam en Hem zag, viel ze aan Zijn voeten neer en zei:

Heere, als U hier geweest was, zou mijn broer niet gestorven zijn.

JOHANNES 11:32

Dat zijn precies dezelfde woorden die Martha had uitgesproken. Het klinkt bijna als een steeds herhaalde uitspraak. Waarschijnlijk hadden ze dit vaak tegen elkaar gezegd: 'Als de Heere hier was geweest, zou onze broer niet gestorven zijn. Was Jezus maar hier geweest, dan was hij niet gestorven.'

Dat was het eerste wat ze zeiden toen ze Jezus zagen, omdat ze daar ongetwijfeld steeds aan hadden gedacht. Ze betreurden dat Jezus hun gebed niet had verhoord en niet was gekomen toen ze Hem riepen.

Toen Jezus haar en de Joden die met haar waren meegekomen zag huilen, zuchtte Hij in de geest en raakte Hij innerlijk in beroering. Hij vroeg waar ze Lazarus hadden gelegd. Ze zeiden tegen Hem: 'Heere, kom het zien.' Jezus hilde. De Joden zeiden: 'Zie, hoe lief Hij hem had!' Sommigen van hen zeiden: 'Had Hij Die de ogen van de blinde geopend heeft, ook niet kunnen zorgen dat deze man niet stierf?' Opnieuw zuchtte Jezus in Zichzelf en ging Hij naar het graf. Het was een grot, met een steen ervoor.

16

Waarom Jezus hilde bij het graf

Jezus gaat met al Zijn emoties deze situatie binnen. Hij huilt met deze mensen mee. Hij kreunt. Hij is verontrust.

Er zijn verschillende ideeën geopperd over wat al deze emoties bij Jezus veroorzaakte. Sommigen vinden dat het op dit moment niet passend zou zijn als Hij alleen maar bedroefd was zoals alle anderen. Hij wist immers wat zij niet wisten. Ik bedoel, ja, het is verdrietig dat Zijn vriend gestorven is, maar hé, hij zal opstaan. Je zou kunnen denken dat Jezus een beetje in Zichzelf zou grinniken, omdat Hij beseft: hé, ze weten nog niet dat hun gehuil over enkele ogenblikken in vreugde zal veranderen. In plaats daarvan huilt Hij ook en kreunt Hij.

En omdat sommigen vinden dat Jezus, omdat Hij wist wat er zou gebeuren, niet echt verdrietig zou zijn, dachten ze: misschien is Hij om iets anders verdrietig. Sommige mensen zeggen: nou, Hij huilt om hun gebrek aan geloof. Hij kreunt en is verontrust om hun gebrek aan geloof.

Nou, ik weet niet of ze bij deze gelegenheid blijk hebben gegeven van een ongewoon gebrek aan geloof. Ze gedragen zich zoals mensen zich normaal gesproken zouden gedragen. Zelfs godvrezende mensen zouden zich zo gedragen. Ze rouwen om een sterfgeval. Ze hebben nog geen groot gebrek aan geloof laten blijken.

Toen Jezus zei:

Jezus zei: Neem de steen weg. Martha, de zuster van de gestorvene, zei tegen Hem: Heere, hij ruikt al, want hij ligt hier al vier dagen.

JOHANNES 11:39

en Martha zei:

‘Nou, hij stinkt.’ Dat zou beschouwd kunnen worden als een uiting van gebrek aan geloof. Maar tot nu toe zijn de enige uitingen van welke aard dan ook in elk geval geloofsuitspraken van Martha geweest. En de andere mensen hebben helemaal niets gezegd.

Dus ik weet niet echt of Jezus bij deze specifieke gelegenheid enige aanleiding had om ontstemd te zijn over het gebrek aan geloof van de mensen. En bij andere gelegenheden zien we wel dat Jezus teleurgesteld was over het gebrek aan geloof van mensen. Neem bijvoorbeeld de mensen in Nazareth. Er staat:

En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof. En Hij trok de dorpen in de omgeving rond en gaf er onderwijs.

MARKUS 6:6

Maar we lezen niet dat Hij daarom huilde of zuchtte of iets dergelijks.

Mijn eigen gedachte is dat Jezus uit medeleven meehuilde met deze mensen. En niet alleen met hen, want dit was niet slechts een geval van die ene man die gestorven was en op dat moment zou worden opgewekt. Hij werd geconfronteerd met de dood als algemene categorie en zag het lijden, het huilen en het hartzeer dat de dood in de wereld had gebracht. Hij zag deze mensen huilen om het verlies van iemand van wie ze hielden. En Hij beseftte hoe vaak dit huilen zich had herhaald, miljoenen en miljoenen keren, telkens wanneer iemand sterft en geliefden huilen. De dood is iets pijnlijks, en de dood is het gevolg van zonde. Jezus werd ongetwijfeld geraakt door de gedachte dat dit zo onnodig was. Als er geen zonde was geweest, had er geen dood hoeven zijn. Toch is er zonde geweest, en is er een geschiedenis geweest van pijn, verdriet, lijden en dood. Dit zou heel goed kunnen zijn wat Jezus tot tranen bewoog.

In elk geval zuchtte Hij meer dan eens in Zichzelf. Hij was ontroerd. Hij huilde. Dat was ongetwijfeld uit medeleven met degenen die huilden. De anderen die toekeken, zeiden:

‘O, kijk eens hoeveel Hij van hem hield!’ Want Jezus barstte werkelijk in tranen uit. Het Griekse werkwoord dat hier met ‘huilde’ wordt weergegeven, staat in de ingressieve aoristus. Dat betekent zoiets als dat Hij in tranen uitbarstte. Iets daar bij het graf zorgde ervoor dat Hij in tranen uitbarstte. En de mensen namen aan dat dit kwam doordat Hij zoveel van Lazarus hield.

Dat kan niet de enige reden zijn, want zoals ik al zei, Hij wist dat Hij Lazarus zou opwekken. Je barst in tranen uit als je van iemand houdt, hem bent kwijtgeraakt en denkt dat je hem nooit meer zult zien. Maar als je weet dat diegene uit de dood zal opstaan, maakt dat je juist blij. Zijn tranen moeten dus zijn voortgekomen uit een bredere overweging dan alleen Zijn liefde voor deze man en deze paar mensen. Waarschijnlijk zag Hij in dit ene geval een microkosmos van al het lijden dat de dood met zich meebrengt en dat de zonde in de menselijke geschiedenis heeft gebracht.

17

De steen weg en Lazarus naar buiten

Toen zei Hij:

Haal de steen weg.

Martha zei:

Jezus zei: Neem de steen weg. Martha, de zuster van de gestorvene, zei tegen Hem: Heere, hij ruikt al, want hij ligt hier al voor de vierde dag.

JOHANNES 11:39

Een lichaam zou in die tijd al behoorlijk vergaan zijn. Als je ooit een dode muis in je auto hebt gehad, of een dode rat achter de muur van je huis, dan weet je hoe erg dat stinkt. Stel je eens een lijk voor, iets zo groot als een menselijk lichaam, dat al zo ver aan het ontbinden is. Alleen al door die grot te openen terwijl dat dode lichaam erin lag, zou iedereen die dichtbij genoeg was om de steen te verplaatsen bijna overweldigd worden door de afschuwelijke stank die naar buiten zou komen. Martha beseftte dat.

Martha dacht: Jezus, als dit niet werkt, als U Lazarus niet uit de dood opwekt, dan wordt het een gênante, weerzinwekkende zaak als we ons blootstellen aan de aanblik en de stank van zijn rottende lijk. Jezus zei:

Ik heb je gezegd dat je de glorie van God zou zien als je geloofde. Weet je nog wat Ik zei toen Ik je voor het eerst een boodschap terugstuurde? Ik heb je gezegd dat dit uiteindelijk tot eer van God zou zijn. Nu moet je Mij geloven.

Blijkbaar gaf ze haar toestemming, of anders deden ze het zonder haar toestemming. Er staat:

Zij namen dan de steen weg waar de gestorvene lag. En Jezus hief de ogen omhoog en zei: Vader, Ik dank U dat U Mij verhoord hebt.

JOHANNES 11:41

Jezus sloeg Zijn ogen op en zei:

Vader, Ik dank U dat U Mij hebt gehoord.

Blijkbaar had Hij hier eerder om gebeden, misschien in stilte. Nu bevestigde Hij het hardop, omwille van de omstanders, zodat duidelijk was dat dit het werk van de Vader was. De Vader had Zijn gebed gehoord.

En Ik wist dat U Mij altijd verhoort, maar ter wille van de menigte die om Mij heen staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij geloven dat U Mij gezonden hebt.

JOHANNES 11:42

Toen Hij deze dingen had gezegd, riep Hij met luide stem:

En toen Hij dit gezegd had, riep Hij met een luide stem: Lazarus, kom naar buiten!

JOHANNES 11:43

En:

En de gestorvene kwam naar buiten, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn gezicht was omwonden met een zweetdoek. Jezus zei tegen hen: Maak hem los en laat hem weggaan.

JOHANNES 11:44

18

Lazarus' opwekking en Jezus' opstanding

We weten dat Jezus ook uit de dood is opgestaan, maar Hij kwam niet naar buiten terwijl Hij in grafdoeken gebonden was. Toen de discipelen bij het lege graf kwamen, zagen ze:

En toen hij vooroverboog, zag hij de doeken liggen, maar toch ging hij er niet in. Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging het graf wel binnen en zag de doeken liggen. En de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen maar afzonderlijk, opgerold, op een andere plaats.

JOHANNES 20:5-7

Ze lagen daar niet zomaar. Ze lagen nog in de houding waarin ze gelegen zouden hebben alsof Hij er dwars doorheen was gegaan.

De opstanding van Jezus verliep niet zo. Bij de opstanding van Jezus werd Zijn lichaam verheerlijkt. Zijn lichaam werd op bovennatuurlijke wijze weer tot leven gebracht. Blijkbaar kon het door muren heen gaan, en dus ook door grafdoeken heen. Zo kon Hij opstaan en de grafdoeken achterlaten. Maar Jezus was de allereerste die zo'n opstanding meemaakte. Degenen die vóór Hem uit de dood waren opgewekt, werden niet verheerlijkt. Ze werden alleen weer tot leven gebracht. Ze keerden in hun gewone lichaam terug naar een sterfelijk leven. Dat betekent dat de grafdoeken nog om hen heen zouden zitten.

Toen het lichaam van Lazarus opstond, was hij helemaal omwikkeld. Een man die in grafdoeken gewikkeld is, kan nauwelijks lopen of zien. Zijn gezicht zou omwikkeld zijn. Zijn lichaam zou bijna als een mummie omwikkeld zijn. Dode mensen hoeven zich niet te bewegen. Dus wanneer je hen inwikkelt, denk je niet: 'Ze moeten hier een beetje bewegingsruimte hebben.' Toen hij opstond, was hij helemaal ingepakt en gebonden. Dus staat er dat Jezus tegen hen zei:

Maak hem los en laat hem gaan.

19

Grafdoeken als beeld van oude gebondenheid

Zo eindigt het verhaal over de opwekking van Lazarus. Het is moeilijk om hierin niet, net als in de andere wonderen die Johannes beschrijft, een soort door een wonder uitgebeelde gelijkenis te zien. Toen Jezus de menigten te eten gaf, beeldde dat uit dat Hij het brood des levens is. Toen Hij water in wijn veranderde, beeldde dat uit dat Hij de ware wijnstok is. Hier is Hij de opstanding en het leven, en de man die Hij tot leven brengt, is een gelijkenis. Het is een waargebeurd verhaal. Dit is werkelijk gebeurd. Maar Lazarus is als de persoon die Jezus beschreef in Johannes 5:24:

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie Mijn woord hoort en Hem gelooft Die Mij gezonden heeft, die heeft eeuwig leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.

JOHANNES 5:24

Geestelijk is hij uit de dood overgegaan in het leven. Wanneer Jezus zegt:

‘Kom naar buiten.’ Wanneer je het Evangelie hoort, Zijn roep in je hart hoort en daarop reageert, kom je tot leven. Als je eenmaal tot leven bent gekomen, ben je als het ware nog steeds in je grafdoeken gewikkeld. Je bent nog steeds gebonden door de gewoonten en gedragingen die je had toen je dood was. Die passen niet bij iemand die leeft. Ze beperken alleen maar het soort leven waarin je bent wedergeboren. Je moet worden vrijgemaakt. Jezus zegt:

Maak hem los en laat hem gaan.

Het was niet genoeg om hem alleen maar weer tot leven te brengen. Hij moest worden bevrijd van datgene wat hem gebonden hield.

Naast evangelisatie is er een bediening van discipelschap. Jezus zei:

Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen, en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken.

JOHANNES 8:31-32

Mensen moeten worden bevrijd van hun gewoonten en hun misvattingen. Nu ze leven, moeten ze anders denken en anders handelen. Ze moeten worden bevrijd van de oude knellende banden. Het losmaken van Lazarus nadat hij levend uit het graf was gekomen, wordt uitdrukkelijk genoemd als een afzonderlijk gebod dat Jezus gaf. Men had daaraan voorbij kunnen gaan, maar het is ongetwijfeld bedoeld als onderdeel van de hele uitgebeelde gelijkenis hier: als een mens eenmaal tot leven komt, moeten er nog andere veranderingen plaatsvinden. Naast het tot leven brengen van deze mens moet er nog een andere bediening aan hem worden verricht. Hij moet tot discipel

worden gemaakt. Hij moet worden onderwezen. Hij moet worden bevrijd van de patronen van zonde in zijn leven. Hij moet misschien zelfs van demonen worden bevrijd, of op zijn minst van zondige gebondenheden.

De bediening van het losmaken is een voortdurende bediening. Het is zoals bij vissers van mensen: zij halen vissen uit de zee, maar iemand moet de vissen schoonmaken. Evangelisatie is niet het enige onderdeel. Er is ook de bediening die het gedrag van iemand verandert, zodat het bij zijn nieuwe leven past. Het losmaken van een man uit zijn grafdoeken zou als een beeld daarvan kunnen worden gezien.

De rest van dit hoofdstuk gaat over de reactie van de vijanden van Christus toen zij dit verhaal hoorden, en over de reactie van andere mensen die Hem welgezind waren. Het verhaal had een tweeledige uitwerking. Sommige mensen geloofden in Hem, en sommige mensen wilden Hem daardoor des te meer doden. Die verzen zullen we later behandelen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 11:1-2
- Mattheüs 26:13
- Johannes 11:3
- Johannes 21:24
- Johannes 21:22
- Johannes 11:5
- Johannes 11:4
- Johannes 6:6
- Markus 10:21
- Johannes 11:7-10
- Johannes 9:4
- Johannes 11:11
- Daniël 12:2
- Markus 5:39
- 1 Thessalonicenzen 4:14
- 1 Korinthe 15:51

- 1 Thessalonicenzen 4:16
- Johannes 11:12
- Johannes 11:14-15
- Johannes 11:21-22
- Johannes 11:23
- Johannes 11:24
- Johannes 11:25-26
- 2 Korinthe 5:8
- 2 Korinthe 5:6
- Johannes 11:27
- Johannes 11:28
- Johannes 11:32
- Johannes 11:39
- Markus 6:6
- Johannes 11:41
- Johannes 11:42
- Johannes 11:43
- Johannes 11:44
- Johannes 20:5-7
- Johannes 5:24
- Johannes 8:31-32

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.